

Reactie internetconsultatie Wet Politieke partijen

17 maart 2023

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Dank voor uw mail van 9 januari 2023, waarin u ons in het kader van de internetconsultatie vraagt te reageren op het conceptwetsvoorstel voor de Wet Politieke Partijen. Hieronder treft u onze reactie aan.

1. Donaties

In hoofdstuk 5 en 6 worden beperkingen gesteld aan het aannemen van donaties door politieke partijen en verenigingen.

Het staat buiten kijf, dat politieke partijen en hun vertegenwoordigers zich moeten laten leiden door hun ideologische uitgangspunten en de betekenis daarvan voor de samenleving als geheel en niet door financieel gewin. Donaties die het karakter hebben van inkoop door een externe partij van een bepaald standpunt of een bepaalde handelwijze staat natuurlijk haaks op dit uitgangspunt.

Nu geeft het conceptwetsvoorstel het beeld dat een politieke partij zich door een donatie van een paar duizend euro van dit rechte pad af zou laten leiden en voor een dergelijk bedrag een politiek standpunt in het voordeel van de donateur zou kunnen innemen.

Wij hebben een veel groter vertrouwen in politieke partijen. Om te beginnen zijn politieke partijen geen natuurlijke personen; het zijn rechtspersonen. Om precies te zijn: het zijn verenigingen met hun eigen interne democratische controles. Een eventueel onoorbare donatie verdwijnt niet in de zakken van een privépersoon, maar in de partijkas. Dat maakt een dergelijke donatie voor een mogelijk op zelfverrijking uit zijnde partijfunctionaris niet erg profijtelijk. Daarom zouden de genoemde bedragen minstens tien maal zo groot moeten zijn voordat er van enig risico gesproken kan worden.

Dat risico wordt vervolgens beheerst door de eigen interne democratie van een politieke partij. Omdat elke politieke partij de rechtsvorm van vereniging heeft bezit zij ook de verenigingsrechtelijke organen, zoals een kascommissie en een ledenvergadering. De kascommissie kan eventueel zijn uitbesteed aan een accountant, maar ook dan is er controle op de geldstromen binnen de partij. Daarnaast is ook de politieke koers onderhevig aan de democratische controle door de leden van een partij.

De meeste leden van politieke partijen zijn de folderaars, de verkiezingskraam-bemanners en de stille kleine donateurs. Zij doen hun belangrijke werk voor de partij vanuit ideologische verbondenheid. Als de leden de indruk krijgen, dat de partij zich in haar standpunten laat leiden door

Hart voor Vrijheid

www.hartvoorvrijheid.nl

IBAN: NL14 RBRB 8835 9834 36

KvK: 83110380

BTW: Vrijgesteld

Postadres:

Stationsweg 3

1815 CA Alkmaar

info@hartvoorvrijheid.nl

Financiële administratie:

Henry van de Veldestraat 12

3822 EG Amersfoort

commerciële motieven, dan zullen zij hun lidmaatschap opzeggen en hun activiteiten staken. Dit is voor een partij een groot risico, omdat zonder (actieve) leden de verkiezingscampagnes spaak zullen lopen. Politieke partijen hebben dus een significant eigenbelang om de invloed van sponsors op het beleid buiten de deur te houden.

Om deze reden zijn wij van mening, dat het verbieden van allerlei donaties niet nodig is. Transparantie over grotere donaties volstaat.

Een bijzonder woord willen wij wijden aan anonieme donaties. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tussen werkelijk anoniem en schijn-anoniem. Bij werkelijk anonieme donaties is de donateur daadwerkelijk onbekend. In dat geval is het risico op ongewenst gedrag als gevolg van deze donatie nihil.

Bij schijn-anonieme donaties is de identiteit van de donateur bekend in kleine kring en wordt deze niet algemeen bekend gemaakt. Wij vinden het belangrijk, dat deze mogelijkheid blijft bestaan om dezelfde reden als waarom wij een sterk voorstander zijn van geheim stemmen. Onze huidige samenleving is steeds meer gepolariseerd. Wie een ander standpunt verkondigt over corona, klimaat, de oorlog in Oekraïne – om maar een paar onderwerpen te noemen – dan zijn sociale of economische omgeving loopt een risico of ervaart dat zelf zo. Voor iemand in die positie kan een anonieme donatie aan een partij die zijn standpunt verdedigt een uitkomst zijn.

Het risico van ongewenste beïnvloeding kan worden beheerst door de eigen kascommissie van een partij in vertrouwen inzage te geven in de identiteit van de anonieme donateurs en daar zonder namen te noemen verslag van te doen op de ledenvergadering.

Wij benadrukken, dat bovenstaande beschouwing bedoeld is voor donaties aan de rechtspersoon de politieke partij. Voor donaties aan natuurlijke personen gaat deze redenering niet op. Voor donaties aan natuurlijke personen kunnen de voorgestelde maatregelen wel zinvol zijn. Echter, ook voor donaties aan natuurlijke personen twijfelen wij aan het nut van de lage grensbedragen. Het gaat hier om redelijk goed betaalde functies in de publieke ruimte. Een politicus die zich laat omkopen voor een paar honderd of een paar duizend euro loopt een groot risico.

Daarnaast twijfelen wij aan de handhaafbaarheid van deze maatregelen. Een donatie aan een natuurlijk persoon is gemakkelijk buiten de boeken te houden. Verder zien wij geld niet als het meest voor de hand liggende middel om politici oneigenlijk te beïnvloeden.

2. Verkiezingen

In hoofdstuk 8, artikel 63 wordt het grensbedrag van € 1.000 berekend naar rato van het aantal maanden waarop het van toepassing is. Nu zijn de verkiezingen over het algemeen in maart. Dat betekent, dat voor nieuwe partijen het grensbedrag daalt naar ongeveer € 200. Onze ervaring is, dat periodieke donaties zeldzaam zijn; mensen willen de campagne steunen. Donaties vinden dus plaats in de maanden januari tot maart; daarna zijn donaties vele malen kleiner in aantal. Een herrekening

Hart voor Vrijheid

www.hartvoorvrijheid.nl

IBAN: NL14 RBRB 8835 9834 36

KvK: 83110380

BTW: Vrijgesteld

Postadres:

Stationsweg 3

1815 CA Alkmaar

info@hartvoorvrijheid.nl

Financiële administratie:

Henry van de Veldestraat 12

3822 EG Amersfoort

naar rato van het aantal maanden is dus een vreemde en zinloze bepaling, die vooral zal leiden tot een verhoging van de administratieve lasten.

Verder speelt bij verkiezingen het probleem van ongelijk speelveld. Het is de bedoeling, dat kiezers stemmen op de partij die standpunten heeft waar ze zich het meest in kunnen vinden en niet op de partij die zij het meest op televisie zien. Daartoe is het belangrijk, dat kiezers zich goed kunnen oriënteren op de verschillende standpunten.

Om die reden pleiten wij ervoor om bij Tweede Kamer verkiezingen aan publieke omroepen de verplichting op te leggen om alle deelnemende partijen voor debatten uit te nodigen. Natuurlijk is het niet haalbaar om alle partijen bij alle debatten uit te nodigen. Daarom zou een spreiding over verschillende debatten mogelijk moeten zijn.

3. Weggevalen

In artikel 79, lid a, lijken een of enkele woorden te zijn weggevalen.

4. Verbieden politieke partijen

In artikel 86 zijn het eerste en het tweede lid niet consistent met elkaar. Het verbieden van een politieke partij is namelijk op zichzelf in strijd met de grondbeginselen van de democratische rechtsstaat als genoemd onder lid 2, sub b, c en d. Daarmee is dit artikel intrinsiek onhoudbaar.

Natuurlijk kan dit artikel in ons voordeel werken.

Het artikel kan namelijk leiden tot een verbod op D66. Immers, D66 heeft specifiek gepleit voor een verplichting om te vaccineren tegen corona. Dit pleidooi is een rechtstreekse schending van het grondrecht (als bedoeld in lid 2, sub c) tot zelfbeschikking over het eigen lichaam. D66 heeft gepleit voor een vergunningstelsel voor de toegang tot internet. Dit is een schending van het grondrecht vrijheid van meningsuiting (als bedoeld in lid 2, sub c) en als dit op politieke partijen wordt toegepast ook van democratische besluitvorming (als bedoeld in lid 2, sub b), omdat hiermee een deel van de geluiden in de democratische besluitvorming buitenspel gezet kunnen worden. D66 heeft daarnaast de minister (van Huffelen) geleverd die tegen de wil van de Tweede Kamer in heeft ingestemd met de Europese digitale identiteit, waarmee democratische besluitvorming (als bedoeld in lid 2, sub b) geschonden werd.

Het artikel kan ook leiden tot een verbod op het CDA. Het CDA heeft immers de minister (de Jonge) geleverd die de coronapas heeft ingevoerd. De coronapas is met diverse andere coronamaatregelen die door dezelfde minister zijn ingevoerd een schending van grondrechten zoals de zelfbeschikking over het eigen lichaam en medische privacy.

Met andere woorden: met dit artikel van de wet kunnen politieke tegenstanders van Hart voor Vrijheid eenvoudig buitenspel gezet worden.

Hart voor Vrijheid

www.hartvoorvrijheid.nl

IBAN: NL14 RBRB 8835 9834 36

KvK: 83110380

BTW: Vrijgesteld

Postadres:

Stationsweg 3

1815 CA Alkmaar

info@hartvoorvrijheid.nl

Financiële administratie:

Henry van de Veldestraat 12

3822 EG Amersfoort

Echter, wij vinden het uitschakelen van politieke partijen door hen te verbieden een zwaktebod. Het is een instrument dat men inzet als men een discussie wil winnen, maar tekort schiet als het op argumenten aankomt.

Wij vinden, dat een democratie van het standpunt moet uitgaan dat Voltaire zo mooi heeft gezegd: *Ik verafschuw wat u zegt, maar ik zal uw recht om het te zeggen met mijn leven verdedigen.*

Wij gaan ervan uit, dat onze argumenten in zijn algemeenheid sterk genoeg zijn om een discussie op inhoud van deze partijen te kunnen winnen. Daar hebben wij geen verbod voor nodig. En als wij onverhoopt de kiezer niet kunnen overtuigen, dan zijn onze argumenten kennelijk niet sterk genoeg. Dan moeten wij bij onszelf te rade gaan en niet aansturen op oneigenlijke middelen om toch te kunnen winnen.

Daarnaast geldt dat het verbieden van politieke partijen betekent dat bepaalde meningen, standpunten en ideeën niet meer openbaar zijn. Dit leidt onvermijdelijk naar ondergrondse en woekerende activiteiten die meer ondermijnend en schadelijk kunnen zijn dan een politieke partij.

Politieke partijen zijn toch een afspiegeling van wat in de maatschappij leeft? Zonder steun van een groep die groot genoeg is, kan er geen politieke partij tot stand komen. Met het verbieden van een politieke partij wordt zo'n groep buiten spel gezet en daarmee ook de democratie.

Voor de toekomst betekent het ook dat deze wet tegen alle politieke partijen gebruikt zou kunnen worden. Het buiten spel zetten van enige oppositie van een regering wordt met deze wet gesanctioneerd en wettelijk toegestaan. Dit betekent het einde van een democratische rechtsstaat.

Tot slot vragen we aandacht voor wie er bepaalt dat een partij een bedreiging vormt voor de democratische rechtsstaat. Gelukkig is dit in de procureur-generaal en de Hoge Raad bij onafhankelijke partijen neergelegd. Maar het is en blijft een kleine groep mensen die bepaalt of een bepaalde groepering wel of niet mag voortbestaan en zich mag mengen in het publieke debat. Omdat wij niet geloven in heilige supermensen achten wij het risico op bevooroordeelde beslissingen levensgroot.

Kortom, wij zien geen reden om dit artikel in te voeren en vele redenen om dit juist niet te doen.

Hart voor Vrijheid,

Het bestuur,

Peter van den Neste, voorzitter

Pasqual Verhagen, secretaris

Arno Eijgenraam, penningmeester

Rick Artz, bestuurslid interne organisatie en ICT

Hart voor Vrijheid

www.hartvoorvrijheid.nl

IBAN: NL14 RBRB 8835 9834 36

KvK: 83110380

BTW: Vrijgesteld

Postadres:

Stationsweg 3

1815 CA Alkmaar

info@hartvoorvrijheid.nl

Financiële administratie:

Henry van de Veldestraat 12

3822 EG Amersfoort